

İnterseks Dostları Kılavuzu

İnterseksliğin Temelleri

İnterseks nedir?

İnterseks bireyler tipik kadın veya erkek tanımına uymayan anatomik cinsiyet özelliklerinin (kromozomlar, genital, ve/veya üreme organları) bir karışımına sahiptirler. İnterseksin birçok şekli vardır, tek bir kategori değildir. Detaylı bir liste için bakınız: <http://goo.gl/ShwqN1>

Ne kadar interseks birey var?

İnterseks doğumları hakkında bulunabilen en geniş çalışmada, interseks bireylerin nüfusun %1.9'unu oluşturduğu söyleniyor. Bu oran, interseks bireylerin kızıl saçlı bireyler (dünya nüfusunun %1-2'si) kadar yaygın olduğunu gösteriyor. Bununla birlikte, bu araştırma sadece kliniklere gitmiş interseks bireyler veri olarak kullanılarak yapılmıştır. İnterseks olarak sınıflandırılabilir fakat kendini interseks olarak tanımlamayan bireylerle birlikte bu oranın daha yüksek olduğu tahmin ediliyor.

İnterseks bireylerin “tedavi”ye ihtiyaçları var mı? İnterseks bireyler hasta mı?

Bir çocuğun interseks özelliklerinin acil tedavi gerektiren sağlık sorunlarına yol açtığı çok az örnek vardır. Aksine, interseks bireylerin de bütün bireyler gibi bazen sağlık sorunları olabilir. Örneğin; kadın olmak bir sağlık problemi değildir fakat “kadın”lara özgü, meme ve yumurtalık kanseri gibi, sağlık problemleri vardır.

İnterseksin cinsiyet, cinsel yönelim veya cinsel aktiviteyle bir bağlantısı var mı?

İnterseks biyolojik bir gerçektir fakat insan vücudu ve cinsellik arasında sosyokültürel bir ilişki bulunduğu için cinsiyet, cinsel yönelim ve aktiviteyle karıştırılabilir. Aksine, interseksin cinsel kimlikle bir bağlantısı yoktur: interseks bireyler, interseks olmayan bireylerle aynı cinsel tanımlamalara sahiptir. İnterseks bir birey kendisini kadın, erkek, cinsiyetlerarası, cinsiyetsiz ve başka kimliklerden birisiyle ifade edebilir. İnterseksin ayrıca cinsel yönelimle de bir bağlantısı yoktur: interseks bir birey heteroseksüel, homoseksüel, biseksüel veya kuir olabilir.

İnterseks bireyler neden tıbbi tedaviye tabi tutulurlar?

İnterseks vücutlar genellikle bir cinsiyet veya diğeriyle kategorize edilemediklerinden; cinsel kimlikleri, kendilerini ifade biçimleri, kimleri çekici bulacakları hakkında varsayımlarda bulunulamayacağından; bu tür varsayımların interseks bireylerde oluşturduğu rahatsızlık duygusu, bir sağlık problemi oluşturmamasına rağmen bu bireyleri tıbbi müdahaleye yöneltmektedir, çoğunlukla da interseks çocuk ve gençler rızaları dışında cerrahi müdahaleye maruz kalmaktadır. Kaldı ki, 1 Şubat 2013'te Birleşmiş Milletler bu müdahaleleri uygun bulmadığını açıkladı çünkü kanıtlar tıbbi olarak gereksiz “normalleştirme” yöntemlerinin (değiştirilemez genital ameliyatlar gibi) fiziksel ve psikolojik olarak zararlı olabileceğini; çocuk ve gençlerin bu yöntemlere muvafakat etmesi beklenemez (geniş bilgi için oii-usa.org). Hatta ergen bireyler bile okullarında arkadaşları, evde aileleri veya doktorları tarafından tedavi olmak adına baskı görmektedirler ve çoğunlukla onlara boyun eğmekten pişman olmaktadır.

Bütün interseks bireyler kadın veya erkek olarak tanımlanır mı?

Bu bireye göre değişir: bazı interseks bireyler tıp tarafından eril, dişi, erkek, kadın, interseks, interseks eril, interseks dişi, interseks kadın, interseks erkek olarak tanımlanabilir. Bazıları da hiçbirisiyle tanımlanamaz. Ancak toplumsal cinsiyet tıp tarafından tarif edilebilecek, doğuştan gelen, biyolojik ve değiştirilemez birşey değildir. Kişinin toplumsal açıdan kendini ait hissettiği cinsel kimliği doktorlar tarafından değil ancak kendisi tarafından tarif edilebilir. Esas olan bireyin kendi

tanımıdır.

İnterseks bireyler hermafrodit midir?

Biyolojik açıdan ele alındığında, hermafroditler (örneğin bazı balıklar) tamamen çalışan eril ve dişil cinsel organlara sahiptirler ve bu insanlarda imkansızdır. Hermafrodit kelimesinin kaynağı Yunan mitolojisinde hem erkek hem kadın olan –hem kadın hem erkek cinsel organlarına sahip olan- Hermaphroditus’a dayanır. Bazı interseks bireyler bu tanımın ışığında kendilerini hermafrodit olarak tanımlasalar da bazı bireyler tarafından küçük düşürücü bir kelime olarak sayılır ve sadece interseks bireylerin kendileri tarafından kullanılmalıdır.

DSD nedir? İnterseksle aynı şey midir?

2006’da tıp topluluğu interseks kelimesini “disorders of sexual development” (cinsel gelişim bozuklukları) ile değiştirdi. CGB yanlış bir tanım çünkü interseksin düzeltilmeye ihtiyacı olan tıbbi bir bozukluk olduğunu vurguluyor. CGB terimi kullanıldığında, interseks bireyler çoğunlukla vücutlarının sağlıklı olmasına rağmen, doğrudan “bozuk” olarak tanımlanıyorlar. Bugün, bazı interseks bireyler –özellikle ailesi veya doktorları tarafından CGB terimi öğretilmiş olanlar- bu tanımı kullanıyorlar. Bu bireylerin tercihlerine tıpkı kendileriyle aynı cinsiyetten hoşlanan bazı bireylerin kendilerini gay veya lezbiyen olarak değil de, bu cinsel yönelimlerini bir psikolojik bozukluk olarak gören bireylere saygı duyduğumuz gibi. Aksine, bu küçük düşürücü terimleri kullanmak sivil haklara ulaşmada yardım etmiyor. Bu sebeplerle, Uluslararası İnterseks Organizasyonu (OII) –dünyadaki en büyük yasal interseks organizasyonu- tipik cinsel anatomiyile doğmayan bireylerin eşitliğinin sağlanması için “interseks” kelimesinin kullanılmasını öneriyor.

İnterseks aktivistlerinin amacı nedir?

İnterseks aktivistleri, interseks bireylerin eşit haklara sahip olmasını ve halkın bilinçlenmesini istemektedir. Bu bilinçlenme şunları kapsamaktadır: 1) interseks doğal bir çeşitliliktir. 2) interseks bireyler ve tıbbi çalışmalar tıbbi olarak gereksiz genital operasyonların ve hormon tedavilerinin çoğunlukla zararlı olduğunu göstermektedir. 3) interseks bireyler vücutlarına ne yapılacağına kendilerine karar vermelidir. (sağlık sorunlarının dışında)

İnterseks bireylerin varlığı ikili cinsiyet sistemini geçersiz kılar mı?

Bazı interseks bireyler cinsiyetin ikili bir konsept olmadığını düşünürken, interseks aktivistlerin öncelikli amaçları halkın bilincini artırmak ve vücutlarına ne yapıp yapılamayacağını kararını verme hakkını kazanmaktır. (Bazı interseks bireyler ikili cinsiyet sistemine karşı mücadele etse de) İnterseks bireylerin tamamının ikili cinsiyet sistemi ile sorunu yoktur, bu sistemi yıkmaya çalışmamaktadırlar.

İnterseks bireyler kuir topluluğunun bir parçası mıdır?

Tıpkı bütün bireyler gibi, bazı interseks bireyler LGBTQ hareketinin bir parçasıyken, bazıları değildir. Buna karşın, LGBT aktivizmi beklenen ikili cinsiyet sistemi ve cinsiyet normları – interseks aktivizminin amaçlarından biri ve interseks bireylere yönelik ayrımcılığın sebeplerinden biri- dışında kalanların hakları için savaştığından ötürü OII, kısaltmaya “I” harfinin de eklenmesini destekliyor. Trans bireylerin toplum bünyesinde bulunmasının da kanıtladığı gibi, özellikle toplumda karşılaşılan cinsel ayrımcılığa bir son vermeyi destekleyen ve bu ayrımcılık olgusuna karşı duran bir birliğin varlığı herkese yarar sağlamaktadır. Ayrıca, örneğin tıpkı Latinlerin her zaman “beyaz ırktan olmayan insanlar” olarak tanımlanmadığı gibi, LGBTQ topluluğu içindeki varlıklarına rağmen, interseks bireyler de her zaman “LGBTQI” olarak tanımlanmazlar.

İnterseks Dostları Kılavuzu

Nasıl İyi Bir İnterseks Dostu Olunur?

İnterseks olmasam bile, interseks hakkında bilinci nasıl artırabilirim?

1) İnterseks Dostları Kılavuzu'ndaki temel bilgilerden yararlanarak, interseks hakkında konuşmalar başlatın.

Çoğu interseks bireyin, cinsiyet tartışmalarında örnek olarak kullanılmaktansa, insan hakları ihlalleriyle nasıl savaşılabileceğini tartışmaya öncelik verdiklerini unutmayın.

2) İnterseksleri kapsayıcı olun= LGBTI ya da LGBTQIA

- Konuşmalarınızda, yazılarınızda, okulunuzda, katıldığınız organizasyonlarda interseks için I harfini içeren LGBTI ya da LGBTQIA kısaltmalarını kullanın.

3) Sosyal paylaşım sitelerinde interseksi vurgulayın.

- Facebook'ta OII USA gibi, İnterseks Türkiye gibi bir interseks sayfasını beğenin.
- İnterseks hakkında bir makale, blog postu, kitap, doküman, film, YouTube videosu ya da sunumu diğerleriyle paylaşın.
- Tumblr ya da diğer blog siteleri gibi kaynakları kullanarak interseks hakkında bilgi yayın.

4) İnterseks hakkında interseks bireylerden bilgi alın; bilgi ve güncellemeler oii-usa.org'da mevcuttur.

- İnterseks bireyler, interseks hakkında deneyimlerini ve ihtiyaçlarını iletecek en uygun bireylerdir.
- Düzenlediğiniz organizasyonda, okulunuzda veya işyerinizde konuşma yapması için interseks bir eğitmenle iletişime geçin.
- İnterseks bireylerle tanışamıyorsanız, interseks bireylerin kendi hikayelerini anlattıkları belgeseller, röportajlar vb. izleyin.

5) İnterseks bireylerle konuşurken:

- İnterseksin, kimliklerinin bir parçası olabileceğini ya da olmayabileceğini hatırlayın.
- İnterseks hakkında konuşmanın veya interseksi bütün yönleriyle tartışmanın onların görevi olmadığını ve bundan rahatsızlık duyabileceklerini unutmayın. Önce konuşmanın uygun olup olmadığını sorun.
- İnterseksi anlamak için sorduğunuz soruları kişisel bir şekilde değil de daha genel bir şekilde sorun.

-Örneğin; daha önce iç çamaşırı hakkında hiçbir şey duymamış biriyle tanışıyorsunuz.

“İnsanlar ne çeşit iç çamaşırları giyerler?” sorusu onlara iç çamaşırının ne olduğu hakkında genel bir fikir verebilecek iken, “Şu anda hangi renk iç çamaşırı giyiyorsun?” sorusu onlara iç çamaşırının ne olduğu hakkında bilgi vermez ve sorulan kişiyi rahatsız edebilir.

5) İnterseks bireylerle konuşurken:

- Sorularınızın interseks bireyleri fetişleştirici, küçük düşürücü veya ötekileştirici olmadığına emin olun.
- İnterseks bireyler bazı konuları konuşurken rahat hissetmiyorlarsa;
 - 1) Konuşmayı başka bir zaman yapmayı isteyebilirler.
 - 2) Konuşmayı herkesin önünde yapmamayı isteyebilirler.
 - 3) Konuşmayı bireysel ve özel bir şekilde değil de interseks hakkında genel olarak yapmayı tercih edebilirler.
 - 4) Konuşmayı yapmak isteyip bazı konularda bilgisiz olabilirler ve sizi daha iyi kaynaklara yönlendirmek isteyebilirler.
 - 5) Konuşmayı yapmak istemeyebilirler.

6) İnterseks tıbbi bir durummuş gibi davranmayın.

- Bazı interseks bireyler, kendi interseks biçimleri hakkında konuşurken “durum”, “sendrom” vb. kelimeleri kullanmazlar.

-Örneğin; Claudia'nın interseks şekli CAIS. Tıbbi kaynaklar bunun açılımının **Tam**

Androjen Duyarsızlığı Sendromu fakat Claudia için bunun açılımı **Tam Androjen Duyarsızlık**. Claudia vücudunu sağlıklı hissediyor ve “sendrom” kelimesinin kendi vücuduyla bir ilgisi olmadığını düşünüyor.

- Birçok interseks birey, interseks vücutları tıbbileştirmeyen “interseks çeşitliliği” terimini kullanıyorlar.

Başlamak İçin Bazı Kaynaklar

İnternet Siteleri:

Türkiye için:

<http://intersexualshalala.wordpress.com/>

<https://www.facebook.com/intersekssturkiye>

İnterseks organizasyonlarının, bilgi ve güncellemelerin bulunduğu geniş bir liste OII USA'nın internet sitesinde bulunuyor.

<http://oii-usa.org>; <http://facebook.com/oiiusa>

Bloglar:

<http://fullfrontalactivism.blogspot.com>

<http://intersexandout.tumblr.com>

www.hidaviloria.com

<http://intersexroadshow.blogspot.com>

Kitaplar:

Fixing Sex: Intersex, Medical Authority, and Lived Experience- Katrina Karkazis

Bodies in Doubt: An American History of Intersex- Elizabeth Reis

Sexing the Body: Gender Politics and the Construction of Sexuality- Anne Fausto-Sterling

Intersex and Identity: The Contested Self- Sharon E. Preves

Belgeseller:

Intersexion (2012)

Orchids: My Intersex Adventure (2011)

One in 2000 (2006)

Filmler:

XXY (2007)